

Handläggare:
Krister Stralström, 08-508 29 758

Till
Finansroteln

Remissen om Utställning av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

Svar på remiss från Finansroteln (dnr 111-1112/2017).

Sammanfattning

Stockholm Stadshus AB har fått utställningsförslaget av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050, på remiss från Finansroteln. Utställningsförslaget av RUFS 2050 är upprättat av Tillväxt- och regionplaneförvaltningen i Stockholms läns landsting.

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, är en strategisk plan med ett långsiktigt perspektiv som syftar till att hantera Stockholmsregionens långsiktiga utmaningar och stärka regionens potential.

Koncernledningen noterar att de flesta av synpunkterna som framlades i samrådsskedet har tagits i beaktande och inarbetas i utställningshandlingen. Koncernledningen ser positivt på de mål som sätts upp i RUFS 2050 där de stämmer väl överens med hur Stockholms stad arbetar utifrån Stockholms stads Vision 2040 - Ett Stockholm för alla.

Behov finns av olika upplåtelseformer och mångfald av boendeformer med olika storlekar. Här kan Stockholm Stadshus AB:s bostadsbolag bidra genom produktion av hyresrätter. Genom att producera hyresrätter ges också möjlighet till ett mer flexibelt boende som underlättar för rekrytering av arbetskraft för näringslivet, offentlig sektor samt studenter och forskare.

För att i framtiden nå en fungerande bostadsmarknad i Stockholmsregionen krävs samverkan mellan olika aktörer. Stockholm Stadshus AB med dess bolag är gärna med och bidrar genom att sprida erfarenheter och goda exempel i sådana sammanhang.

RUFS 2050 anger en ökad täthet i de centrala delarna av regionen, vilket sannolikt kommer att kräva avsevärt högre investeringsvolymen i dessa delar avseende infrastruktur. Den expansion koncernens bolag nu möter innebär investeringsvolymen mellan 12-16 mdkr per år under den närmaste 5-årsperioden och koncernledningen bedömer att utrymmet för ytterligare ökade investeringsvolymen för staden kommer att vara begränsat. Ett exempel på stora satsningar som görs i Stockholms stads regi idag är

ombyggnaden av Slussen och Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA) samt utvecklingen av regionens tre hamnar, Värtan/Frihamnen, Kapellskär och Norvik. Det finns också exempel på kollektivtrafik och vägutbyggnader där staden fått ta ett utökat finansieringsansvar för att klara tillgänglighets- och miljömålen för de nya bostäderna. Dessa satsningar måste sannolikt framöver i större utsträckning samfinansieras. Ansvaret för utbyggnad och finansiering av infrastruktur för att utveckla hållbara livsmiljöer för regionens invånare måste därför förtydligas och breddas.

Koncernledningen instämmer med Stockholms Hamnars synpunkter gällande avsnitten klimatpåverkan och transportsystemet. Det är viktigt att poängtera att en utveckling av sjötransporter för långväga gods minskar klimatpåverkan och är en viktig del i att klimatmålen uppnås.

Koncernledningen anser i enlighet med AB Stokabs remissvar att den digitala infrastrukturen borde ses som en del av den tekniska infrastrukturen. Det som anges om vikten av fungerande tekniska försörjningssystem gäller i allra högsta grad även den digitala infrastrukturen. En väl utbyggd digital infrastruktur är idag en grundläggande förutsättning för tillväxt.

Med beaktande av framförda synpunkter ser koncernledningen att förslaget till RUFS 2050 kan stödja de ambitioner och handlingsplaner som är utarbetade inom Stockholms stad.

Ärendet

Stockholm Stadshus AB har fått utställningsförslaget av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050, på remiss från Finansroteln. Utställningsförslaget av RUFS 2050 är upprättat av Tillväxt- och regionplaneförvaltningen i Stockholms Läns Landsting som har remitterat ärendet till ett stort antal remissinstanser, såsom kommuner inklusive bolag, statliga organ, landstinget, intresseorganisationer och företag i regionen.

En första version av RUFS 2050 var ute på samråd under 2016 och Stockholm Stadshus AB lämnade då in ett remissvar med flertalet synpunkter. Den nu remitterade versionen av RUFS 2050 är utställningsförslaget och målet är att ett slutligt förslag till RUFS 2050 ska läggas fram för beslut i landstingsfullmäktige före sommaren 2018.

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, är en strategisk plan med ett långsiktigt perspektiv som syftar till att hantera Stockholmsregionens långsiktiga utmaningar och stärka regionens potential. Den ligger till grund för bl.a. kommunernas och landstingets långsiktiga planering (t.ex. översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser) och är en utgångspunkt för det regionala tillväxtarbetet, regionala strukturfondsprogram och infrastrukturplanering. Den regionala utvecklingsplanen regleras i plan- och bygglagen och i Stockholm är det landstinget som är regionplaneorgan.

Visionen i RUFS 2050 är att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. För att arbeta mot detta innehåller planen fyra övergripande mål, vilka är:

1. En tillgänglig region med god livsmiljö
2. En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
3. En ledande tillväxt- och kunskapsregion
4. En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp.

De övergripande målen är sedan nedbrutna till delmål som ska vara uppnådda 2030 samt regionala prioriteringar som regionens aktörer ska genomföra under 2018-2026.

RUFS 2050 består huvudsakligen av två delar som syftar till att möta de uppsatta mål som finns i planen. Den ena delen beskriver den rumsliga inriktningen, med fokus på plankartor, för både den storregionala nivån, östra Mellansverige och för Stockholmsregionen. Den andra delen berör ett antal tematiska frågor såsom bostadsmarknad och bostadsförsörjning, klimatpåverkan samt transportsystemet.

RUFS 2050 avslutas sedan med kapitel dedikerade till genomförande och konsekvensbeskrivning av planen.

Finansroteln har remitterat "Utställning av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050" till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till samtliga dotterbolag. Micasa Fastigheter, SISAB, Stockholm Parkering, S:t Erik Livförsäkring, S:t Erik Försäkring, och Stockholm Vatten och Avfall har valt att inte svara på remissen. Familjebostäder, Bostadsförmedlingen, Stockholm Business Region och SGA Fastigheter har ingenting att anföra/tillägga. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder anser att RUFS 2050 fyller en viktig funktion för att få en samlad och gemensam bild av nuläge, utmaningar och målsättningar för regionen. Målen i RUFS 2050 stämmer väl med hur Stockholms stad arbetar utifrån Stockholm stads Vision 2040 - Ett Stockholm för alla. Stadens vision syftar till ett Stockholm som håller samman, som är klimatsmart samt ekonomiskt och demokratiskt hållbart. Bostadsmålet är 140 000 bostäder till 2030.

I RUFS 2050 pekas på olika åtgärder och behov för att få bostadsmarknaden att börja fungera bättre. Behov finns av olika upplåtelseformer och mångfald av boendeformer med olika storlekar. Här kan Svenska Bostäder bidra genom produktion av hyresrätter. Genom att producera hyresrätter ges också möjlighet till ett mer flexibelt boende som underlättar för rekrytering av arbetskraft för näringslivet, offentlig sektor samt studenter och forskare mm. Även för andra grupper som t. ex. ungdomar, nyanlända och personer med låg betalningsförmåga behöver det bli enklare att komma in på bostadsmarknaden. Hyresrätter ger också möjlighet till boende för en kortare period och utan att större kapital behöver investeras.

I regionen har bostadsbyggandet ökat och investeringar görs i transportinfrastrukturen. Svenska Bostäder vill också understryka det som framkommer i RUFS 2050 att vid ökad befolkning och ökat bostadsbyggande måste även flera andra system följa med och byggas ut. Om de tekniska systemens kapacitet är otillräckliga kan det försvåra större bostadsutvecklingsområden framöver. Det handlar om olika tekniska försörjningssystem som vatten- och avlopp, energiförsörjningssystem och avfallshantering, men även t. ex. hälso- och sjukvård, utbildning och polisväsende.

För att i framtiden nå en fungerande bostadsmarknad i Stockholmsregionen krävs samverkan mellan olika aktörer. Svenska Bostäder är gärna med och bidrar genom att sprida erfarenheter och goda exempel i sådana sammanhang (*bilaga 1*).

AB Stockholms shems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget står positivt till den långsiktiga planering som beskrivs i den regionala utvecklingsplanen och har inget att erinra kring dess innehåll (*bilaga 2*).

Stockholms Hamn AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Behovet av gods- och logistikområden för den regionala strukturen beskrivs på s. 85-87. Här anges att distributionscentraler ska prioriteras i centrala lägen och logistikcentra i mer perifera lägen i regionen. I detta sammanhang önskar Stockholms Hamnar lyfta fram att NCC har inlett arbetet med att utveckla en logistik- och företagspark i direkt anslutning till den nya godshamnen Stockholm Norvik. Denna logistik- och företagspark ligger i ett utmärkt läge, med direkt anslutning till Stockholm Norvik och med goda förbindelser både via väg, järnväg och sjöfart – och ligger således helt i linje med prioriteringarna i RUFS.

I det tematiska avsnittet "Klimatpåverkan" beskrivs på s. 121-122 behovet av omställning för att nå utsläppsmålen samt hur regionen kan arbeta med transporteffektiv fysisk planering som ett av verktygen. På s. 122 finns dock en olycklig formulering i beskrivningen av vad som krävs av Stockholms läns framtida klimatarbete: "Stockholms län är [samtidigt] en perifert belägen region som är beroende av flyg och sjötransporter. I länets framtida klimatarbete är det viktigt att värna om den internationella tillgängligheten och samtidigt driva på arbetet med att minska klimatpåverkan, främst genom en övergång till förnybara bränslen och att ersätta flyg- och sjöresor med andra färdmedel och virtuella resor där så är möjligt".

Denna formulering är felaktig och missvisande utifrån två perspektiv. För det första är en central del i att utveckla ett hållbart transportsystem att flytta över framför allt långväga gods från landtransporter till sjöfart. Genom att ta godset så nära Stockholmsregionen med sjöfart kan den nationella väg- och järnvägsinfrastrukturen avlastas och med minskade långväga vägtransporter kan utsläppen minska. Sjötransporterna måste således utvecklas och ökas för att klimatmålen ska nås.

I det tematiska området "Transportsystemet" beskrivs samtliga transportslag under var sin rubrik – utom sjöfarten. Även om utställningsförslaget i ett bättre sätt än tidigare lyfter fram hamnar och sjöfart – med fokus på godshantering men även i viss mån

besöksnäring – är det beklagligt att det inte finns en övergripande beskrivning av och plan för sjöfarten i regionen (*bilaga 3*).

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

För att kunna möjliggöra att möta den framtida efterfrågan på kommunikationstjänster från företag, offentlig service och privatpersoner, kommer en digital infrastruktur behöva vara fiberbaserad. Det är av stor vikt att det framgår tydligt i den kommande regionala utvecklingsplanen att en utbyggnad av fiberinfrastrukturen ska vara prioriterad.

Det är för regionens framtida utveckling och möjligheter till innovation inom samtliga målområden i ett planeringsdokument som har en tidshorisont mot 2050 viktigt att den digitala infrastrukturen likställs med annan grundläggande infrastruktur. Möjligheterna med digitaliseringen bör även integreras i analyserna och diskussionerna kring prioriteringar inom samtliga målområden. I de delar av förslaget till regional utvecklingsplan som berör teknisk infrastruktur, varvid vikten av att sådan infrastruktur är kapacitetsstark, resurseffektiv och robust (resilient) särskilt lyfts fram, saknas den digitala infrastrukturen. Stokab anser att detta är olyckligt, då vad som anges om vikten av fungerande tekniska försörjningssystem i allra högsta grad även gäller den digitala infrastrukturen. Digital infrastruktur bör jämföras med annan teknisk försörjning, vilket t.ex. görs i Stockholms stads förslag till ny översiktsplan.

Som uttrycks i förslaget till utvecklingsplan är det av stor vikt att bredbandsnäten dimensioneras för framtida behov och att näten är öppna och konkurrensneutrala, då detta ger alla aktörer möjlighet att konkurrera på lika villkor. Det är primärt de kommunalt ägda stadsnäten som agerar endast på grossistnivå som redan vid utbyggnaden dimensionerar näten för konkurrens på lång sikt och som garanterar öppenhet och konkurrensneutralitet genom att inte vara verksamma på slutkundsnivå och därmed inte konkurrera med sina kunder. Det är därför olyckligt att man av skrivningens placering kan uppfatta det som att det är näringslivet som har huvudansvaret för att den fortsatta nödvändiga infrastrukturutbyggnaden kommer till stånd. Utbyggnad och tillhandahållande av en öppen och konkurrensneutral fiberinfrastruktur utgör enligt Stokabs uppfattning ett viktigt sätt på vilket det offentliga kan stödja och delta i utvecklingen av det digitala samhället (*bilaga 4*).

Stockholms Stadsteater AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Kulturhuset Stadsteatern ställer sig positiv till Utställning av RUF 2050, speciellt vad avser anförandena om behovet av kulturell verksamhet som en vital del i det demokratiska samhället.

Kulturhuset Stadsteatern stödjer intentionen att stärka kulturlivet i områden där större förändringar förväntas såsom regionala stadskärnor, andra utvecklings- och förtätningsområden, samt delar av landsbygden och skärgården. Samtidigt som det bör framhållas att existerande centrum behöver ett starkt och varierat kulturliv för att vara motorn i en större regional förändring (*bilaga 5*).

S:t Erik Markutveckling AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

S:t Erik Markutveckling anser att de övergripande målen på ett bra sätt speglar vad som krävs för att uppnå visionens målsättning.

RUFS 2050 prioriterar ett yteffektivt byggande i goda kollektivtrafiklägen. Med hänsyn till regionens snabba tillväxt anser S:t Erik Markutveckling, att tillgänglighet och framkomlighet är absolut avgörande faktorer för att regionen ska uppnå de övergripande målen.

S:t Erik Markutveckling anser även att det i enlighet med RUFS 2010 är önskvärt med att bibehålla fokus på en mer flerkärnig struktur i regionen, eftersom en alltför ensidig inriktning mot förtätning av redan tätbebyggda områden riskerar att "bygga bort" ursprungliga stadsplanekvaliteter, bl.a. med avseende på grönstruktur och stadsdelarnas unika karaktär.

Den successiva utvidgningen av "stadens" gränser, som är ett resultat av regionens snabba tillväxt innebär att mellankommunal dialog och planering kommer att bli allt mer väsentlig för en framgångsrik utveckling av goda livsmiljöer och uppfyllandet av visionen, Europas mest attraktiva storstadsregion (*bilaga 6*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen noterar att de flesta av synpunkterna som lades fram i samrådsskedet har tagits i beaktande och inarbetas i utställningshandlingen.

Koncernledningen ser positivt på de mål som sätts upp i RUFS 2050 där de stämmer väl överens med hur Stockholms stad arbetar utifrån Stockholm stads Vision 2040 - Ett Stockholm för alla. Stadens vision syftar till ett Stockholm som håller samman, som är klimatsmart samt ekonomiskt och demokratiskt hållbart. Bostadsmålet är 140 000 bostäder till 2030.

I RUFS 2050 pekas på olika åtgärder och behov för att få bostadsmarknaden att börja fungera bättre. Behov finns av olika upplåtelseformer och mångfald av boendeformer med olika storlekar. Här kan Stockholm Stadshus AB:s bostadsbolag bidra genom produktion av hyresrätter. Genom att producera hyresrätter ges också möjlighet till ett mer flexibelt boende som underlättar för rekrytering av arbetskraft för näringslivet, offentlig sektor samt studenter och forskare m.m. Även för andra grupper som t.ex. ungdomar, nyanlända och personer med låg betalningsförmåga behöver det bli enklare att komma in på bostadsmarknaden. Hyresrätter ger också möjlighet till boende för en kortare period och utan att större kapital behöver investeras.

För att i framtiden nå en fungerande bostadsmarknad i Stockholmsregionen krävs samverkan mellan olika aktörer. Stockholm Stadshus AB med dess bolag är gärna med och bidrar genom att sprida erfarenheter och goda exempel i sådana sammanhang.

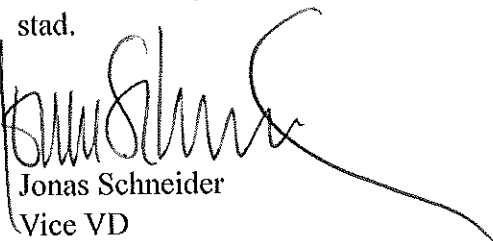
RUFS 2050 anger en ökad täthet i de centrala delarna av regionen, vilket sannolikt kommer att kräva avsevärt högre investeringsvolym i dessa delar avseende infrastruktur. Den expansion koncernens bolag nu möter innebär investeringsvolym mellan 12-16 mdkr per år under den närmaste 5-årsperioden och koncernledningen bedömer att utrymmet för ytterligare ökade investeringsvolym för staden kommer att vara begränsat. Ett exempel på stora satsningar som görs i Stockholm stads regi idag är ombyggnaden av Slussen och Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA) samt

utvecklingen av regionens tre hamnar, Värtan/Frihamnen, Kapellskär och Norvik. Det finns också exempel på kollektivtrafik och vägutbyggnader där staden fått ta ett utökat finansieringsansvar för att klara tillgänglighets- och miljömålen för de nya bostäderna. Dessa satsningar måste sannolikt framöver i större utsträckning samfinansieras. Ansvaret för utbyggnad och finansiering av infrastruktur för att utveckla hållbara livsmiljöer för regionens invånare måste därför förtydligas och breddas.

Koncernledningen instämmer med Stockholms Hamnars synpunkter gällande avsnitten klimatpåverkan och transportsystemet. Det är viktigt att poängtera att en utveckling av sjötransporter för långväga gods minskar klimatpåverkan och är en viktig del i att klimatmålen uppnås.

Koncernledningen anser i enlighet med Stokabs remissvar att den digitala infrastrukturen borde ses som en del av den tekniska infrastrukturen. Det som anges om vikten av fungerande tekniska försörjningssystem gäller i allra högsta grad även den digitala infrastrukturen. En väl utbyggd digital infrastruktur är idag en grundläggande förutsättning för tillväxt.

Med beaktande av framförda synpunkter ser koncernledningen att förslaget till RUFS 2050 kan stödja de ambitioner och handlingsplaner som är utarbetade inom Stockholms stad.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Svenska Bostäder
2. Remissvar AB Stockholmshem
3. Remissvar Stockholms Hamn AB
4. Remissvar AB Stokab
5. Remissvar Stockholms Stadsteater AB
6. Remissvar S:t Erik Markutveckling AB

Remissvar: Utställning av Regional Utvecklingsplan För Stockholmsregionen, RUFS 2050

Bakgrund

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen 2050 (RUFS 2050) är en fortsättning på arbetet att förverkliga visionen om Stockholmsregionen som Europas mest attraktiva storstadsregion, som lades fast i RUFS 2010. Förslaget är nu utställt och AB Svenska Bostäder har getts möjlighet att yttra sig. Under förra året var planen på samråd och AB Svenska Bostäder svarade då via Stockholmsregionens remissvar. Planen innehåller fyra övergripande och långsiktiga mål som ska bidra till en hållbar utveckling för regionen med sikte mot 2050.

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

För att styra arbetet finns också mätbara delmål som ska uppnås fram till 2030.

Våra synpunkter

Svenska Bostäder anser att RUFS 2050 fyller en viktig funktion för att få en samlad och gemensam bild av nuläge, utmaningar och målsättningar för regionen. Målen i RUFS 2050 stämmer väl med hur Stockholm Stad arbetar utifrån Stockholm Stads Vision 2040 - ett Stockholm för alla. Stadens vision syftar till ett Stockholm som håller samman, som är klimatsmart samt ekonomiskt och demokratiskt hållbart. Bostadsmålet är 140 000 bostäder till 2030.

I RUFS 2050 pekas på olika åtgärder och behov för att få bostadsmarknaden att börja fungera bättre. Behov finns av olika upplåtelseformer och mångfald av boendeformer med olika storlekar. Här kan Svenska Bostäder bidra genom produktion av hyresrätter. Genom att producera hyresrätter ges också möjlighet till ett mer flexibelt boende som underlättar för rekrytering av arbetskraft för näringslivet, offentlig sektor samt studenter och forskare mm. Även för andra grupper som t ex ungdomar, nyanlända och personer med låg betalningsförmåga behöver det bli enklare att komma in på bostadsmarknaden. Hyresrätter ger också möjlighet till boende för en kortare period och utan att större kapital behöver investeras.

I regionen har bostadsbyggandet ökat och investeringar görs i transportinfrastrukturen. Svenska Bostäder vill också understryka det som framkommer i RUFS 2050 att vid ökad befolkning och ökat bostadsbyggande måste även flera andra system följa med och byggas ut. Om de tekniska systemens kapacitet är otillräckliga kan det försvåra större bostadsutvecklingsområden framöver. Det handlar om olika tekniska försörjningssystem

som vatten- och avlopp, energiförsörjningssystem och avfallshantering men även t ex hälso- och sjukvård, utbildning och polisväsende.

För att i framtiden nå en fungerande bostadsmarknad i Stockholmsregionen krävs samverkan mellan olika aktörer. Svenska Bostäder är gärna med och bidrar genom att sprida erfarenheter och goda exempel i sådana sammanhang.

AB Svenska Bostäder
Pelle Björklund
VD

Stockholmshem

Bilaga 2

Remissvar - Utställning av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

AB Stockholmshem (nedan bolaget) får härmed avge följande remissvar över rubricerat ärende.

Bakgrund

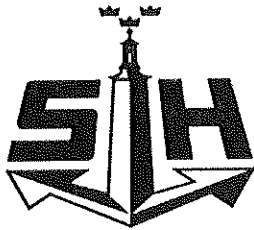
Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) är en strategisk plan med ett långsiktigt perspektiv som syftar till att hantera Stockholmsregionens långsiktiga utmaningar och stärka regionens potential. I planen beskrivs kommunernas och landstingets samlade vilja i den långsiktiga planeringen, det regionala tillväxtarbetet, regionala strukturfondsprogrammet och infrastrukturplanering.

Bolagets synpunkter

Bolaget står positivt till den långsiktiga planering som beskrivs i den regionala utvecklingsplanen och har inget att erinra kring dess innehåll.

Stockholm, 2017-09-04

Linus Johansson
Tf VD

Till Stockholms Hamn AB:s styrelse

Remiss av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

Bakgrund

Ärendet

Stockholms Hamnar har fått utställningsförslaget av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050, på remiss från Stockholms Stadshus AB, för besvarande senast 2017-09-04.

Utställningsförslaget av RUFS 2050 är upprättat av Tillväxt- och regionplaneförvaltningen (TRF) i Stockholms Läns Landsting (SLL) som har remitterat ärendet till ett stort antal remissinstanser, såsom kommuner inklusive bolag, statliga organ, landstinget, intresseorganisationer och företag i regionen. Stockholms Stadshus AB samordnar svaren från Stockholm stads bolag.

En första version av RUFS 2050 var ute på samråd under 2016 och Stockholms Hamnar lämnade då ett yttrande som behandlades i styrelsen 2016-05-26, där även två särskilda utlåtanden lades. Den nu remitterade versionen av RUFS 2050 är utställningsförslaget och målet är att ett slutligt förslag till RUFS 2050 ska läggas fram för beslut i landstingsfullmäktige före sommaren 2018.

Förslaget

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, är en strategisk plan med ett långsiktigt perspektiv som syftar till att hantera Stockholmsregionens långsiktiga utmaningar och stärka regionens potential. Den ligger till grund för bland annat kommunernas och landstingets långsiktiga planering (t.ex. översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser) och är en utgångspunkt för det regionala tillväxtarbetet, regionala strukturfondsprogram och infrastrukturplanering.. Den regionala utvecklingsplanen regleras i plan- och bygglagen och i Stockholm är det landstinget som är regionplaneorgan.

Visionen i RUFS 2050 är att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. För att arbeta mot detta innehåller planen ett antal mål, delmål och regionala prioriteringar som sammanfattas i bilden i bilagan till detta tjänsteutlåtande.

RUFS 2050 består huvudsakligen av två delar som syftar till att möta de utmaningar och uppsatta mål som finns i planen. Den ena delen beskriver den rumsliga inriktningen, med fokus på plankartor, för både den storregionala nivån, östra Mellansverige och för Stockholmsregionen. Den andra delen berör ett antal tematiska frågor såsom Bostadsmarknad och bostadsförsörjning, Klimatpåverkan samt Transportsystemet.

Utställningsförslaget finns att ladda ner via denna länk: <http://www.rufs.se/rufs-2050/en-ny-plan-vaxer-fram/utstallning/>

Stockholm Hamn AB:s synpunkter

Stockholms Hamnar har tagit del av utställningsförslaget av RUFS 2050 och har inga synpunkter på vision eller de uppsatta mål, delmål och regionala prioriteringar, vilka är av övergripande karaktär. Visionen, målen och delmålen är i stort desamma som i tidigare remitterat material.

I samband med att RUFS 2050 var ute på samråd 2016 lämnade Stockholms Hamnar ett yttrande som behandlades i styrelsen 2016-05-26, där även två särskilda utlåtanden lades. I det yttrandet lyfte Stockholms Hamnar fram områden som helt eller delvis saknades: ett internationellt och EU-perspektiv med fokus på TEN-T, godstransporter, besöksnäringsperspektivet samt vattenvägarna och sjöfarten generellt. I yttrandet lämnades även mer information och förtydliganden angående Loudden och Norvik.

Inledningsvis kan sägas att utställningsförslaget av RUFS2050 innehåller många av de områden som saknades i tidigare version, vilket är positivt. Både TEN-T och det internationella perspektivet och ett större fokus på godstransporter finns med i dokumentet. Även besöksnäringsperspektivet dyker i olika sammanhang.

Den nya versionen är mer strukturerad och lättare att ta till sig än den tidigare vilket också är välkommet. Man har koncentrerat ner utmaningar, mål, delmål och regionala prioriteringar för att på ett tydligare sätt visa vad som är prioriterat. Likaså presenteras regional struktur och tematiska frågor på ett mer överskådligt sätt. Då RUFS2050 ska vara en utgångspunkt för bland annat kommunal planering är det positivt att planen är tydlig och konkret – vilket den nya versionen får anses uppfylla bättre än den tidigare.

Stockholms Hamnar kan instämma i de förhållningssätt avseende hamnar som presenteras (s. 63) samt behoven av god tillgänglighet till hamnar som beskrivs (s. 86). Hamnarnas roll för varuförsörjningen i regionen samt betydelsen av passagerartrafiken för besöksnäringen lyfts fram på ett tillfredsställande sätt.

Stockholms Hamnar önskar dock lyfta fram några punkter som är bristfälliga i planen eller där kompletterande information är nödvändig.

Gods- och logistikområden

Behovet av gods- och logistikområden för den regionala strukturen beskrivs på s. 85-87. Här anges att distributionscentraler ska prioriteras i centrala lägen och logistikcentra i

mer perifera lägen i regionen. Vägterminaler som hanterar ytkrävande gods ska lokaliseras i regionens ytterområden och ett av de områden som nämns är Norvik. Även i det tematiska avsnittet om "Transportsystemet" beskrivs på s. 195 hur vägterminaler bör lokaliseras, nämligen i anslutning till järnvägs- eller sjöfartsförbindelse. Här nämns bland annat Södertälje och Jordbro som viktiga terminaler i de södra delarna av regionen. Jordbro bedöms ha särskilt stor potential att utvecklas när Norvik är helt utbyggd.

I detta sammanhang önskar Stockholms Hamnar lyfta fram att NCC har inlett arbetet med att utveckla en logistik- och företagspark i direkt anslutning till den nya godshamnen Stockholm Norvik. Arbetet med Stockholm Norvik har inletts och bedöms kunna ta emot de första fartygen 2020. I samband med det kommer det finnas möjligheter till etablering i det nya logistikområdet, som kommer utvecklas i etapper under en 15 årsperiod. Denna logistik- och företagspark ligger i ett utmärkt läge, med direkt anslutning till Stockholm Norvik och med goda förbindelser både via väg, järnväg och sjöfart – och ligger således helt i linje med prioriteringarna i RUFS.

Klimatpåverkan

I det tematiska avsnittet "Klimatpåverkan" beskrivs på s. 121-122 behovet av omställning för att nå utsläppsmålen samt hur regionen kan arbeta med transporteffektiv fysisk planering som ett av verktygen. På s. 122 finns dock en olycklig formulering i beskrivningen av vad som krävs av Stockholms läns framtida klimatarbete: *"Stockholms län är [samtidigt] en perifert belägen region som är beroende av flyg och sjötransporter. I länets framtida klimatarbete är det viktigt att värna om den internationella tillgängligheten och samtidigt driva på arbetet med att minska klimatpåverkan, främst genom en övergång till förnybara bränslen och att ersätta flyg- och sjöresor med andra färdmedel och virtuella resor där så är möjligt"*.

Denna formulering är felaktig och missvisande utifrån två perspektiv. För det första är en central del i att utveckla ett hållbart transportsystem att flytta över framför allt långväga gods från landtransporter till sjöfart. Genom att ta godset så nära Stockholmsregionen med sjöfart kan den nationella väg- och järnvägsinfrastrukturen avlastas och med minskade långväga vägtransporter kan utsläppen minska. Sjötransporterna måste således utvecklas och ökas för att klimatmålen ska nås. Inom sjöfarten pågår dessutom arbete med hur sjöfartens miljö- och klimatpåverkan kan minskas – både internationellt på lagstiftningsnivå men även av aktörer inom branschen såsom rederier och hamnar. Det finns även en mycket tydlig vilja från regeringen omflyttning av gods på köl ska öka. Behovet av att stärka sjöfarten och flytta mer gods till sjön framgår senare i planen på s. 150-151 samt 191, men det är mycket viktigt att sjöfarten finns med som en lösning för klimatutmaningen, och inte som ett problem. I Klimatfärdplan 2050 för Stockholmsregionen, som tagits fram av landstinget och som ligger parallellt med RUFS 2050, anges att mer sjöfart är viktigt för en klimatomställning inom transportsektorn, men att dess miljö- och klimatpåverkan måste minska. För det andra bidrar persontransporter till sjöss, framför allt passagerartrafiken på de reguljära färjorna och kryssningstrafiken, i stor utsträckning till besöksnäringen. Som lyftes fram i Stockholms Hamnars tidigare remissyttrande bidrar passagerarna från färje- och kryssningstrafiken med 5,5 miljarder årligen till Stockholmsregionen.

Transportsystemet

I det tematiska avsnittet "Transportsystemet", på s. 195 beskrivs behovet av ett robust och långsiktigt system för bränslehantering. Här anges att "*ersättning för de anläggningar (Bergs oljehamn i Nacka kommun och Loudden i Stockholms stad) som kommer att avvecklas senast 2030 behöver därför identifieras.*" Här vill Stockholms Hamnar återigen, precis som i tidigare yttrandet, påpeka att utredningar (bl a WSP från februari 2014) har visat att Södertälje Hamn skulle kunna ersätta Loudden som hamn och depå för införsel av flytande bränslen till regionen. Södertälje Hamn har i dom från mark- och miljödomstolen (februari 2016) fått tillstånd för ökade volymer samt utbyggnad av oljehamnen. Slutligen är det dock bränslebolagen själva som utifrån sina egna marknadsbedömningar avgör vilket eller vilka alternativ som väljs.

Vidare beskrivs i det tematiska området "Transportsystemet" samtliga transportslag under var sin rubrik – utom sjöfarten. Även om utställningsförslaget i ett bättre sätt än tidigare lyfter fram hamnar och sjöfart – med fokus på godshantering men även i viss mån besöksnäring - det beklagligt att det inte finns en övergripande beskrivning av och plan för sjöfarten i regionen. Många parter inom branschen, men även offentliga instanser såsom kommuner och myndigheter, har uttryckt behovet av att ta ett helhetsgrepp kring sjöfart och maritima frågor i Stockholmsregionen. Initiativ har inletts att skapa klustersamverkan inom sjöfarten och önskemål om att ta fram en sjöfartstrategi finns. Därför är det önskvärt att även RUFS 2050 och landstinget som regionalplaneorgan, men även i egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet, identifierar sjöfarten som ett viktigt utvecklingsområde.

Förslag

Styrelsen föreslås besluta

att som svar på remissen återropa och överlämna detta tjänsteutlåtande.

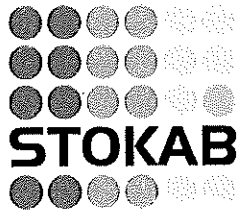
Stockholm den 14 augusti 2017

Johan Castwall
VD

Vision: Europas mest attraktiva storstadsregion

En tillgänglig region med god livsmiljö	En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region	En ledande tillväxt- och kunskapsregion	En resurseffektiv och resiliënt region utan klimatpåverkande utsläpp
1. Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma. 2. Kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor, och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid. 3. Andelen av länets invånare som upplever besvär av trafikbuller och dålig luftkvalitet ska inte öka. 4. Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i de områden som utpekats som regionalt prioriterade bebyggelselägen.	1. Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socio-ekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska och medellivslängden ska öka för samtliga. 2. Förvärsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikesfödda ska minska. 3. Andelen gymnasieelever med en gymnasieexamen inom tre år ska överstiga 80 procent och skillnaderna mellan elever i länets olika kommuner ska minska. 4. Andelen som känner tillit till sina grannar ska öka samt otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska.	1. Andelen sysselsatta med högre utbildning, respektive sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken ska vara minst 55 procent för både kvinnor och män. 2. Antalet nystartade företag ska öka till 18 per 1 000 invånare. 3. Privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till minst 4,5 procent av bruttoregionalprodukten. 4. Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling med höga överföringshastigheter.	1. De direkta utsläppen av växthusgaser ska vara mindre än 1,5 ton per invånare. 2. Den totala energianvändningen i Stockholmsregionen ska uppgå till högst 40 TWh. 3. Andelen förnybar energi ska vara minst 75 procent. 4. Utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras. 5. Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka med 5 procentenheter jämfört med idag. 6. Minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik. 7. Cykelandelen av alla resor i länet ska vara 20 procent i enlighet med målsättningen i den regionala cykelplanen. 8. Hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kilo per person och år och minst 65 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas.

Regionala prioriteringar	Regionala prioriteringar	Regionala prioriteringar	Regionala prioriteringar
• öka bostadsbygget och skapa attraktiva livsmiljöer • styra mot ett transporteffektivt samhälle.	• ta till vara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden • stärka förutsättningarna för alla barn och unga att gå vidare till studier och arbete.	• stärka strategiska forskningsstråk och Innovationsmiljöer • stärka den internationella ställningen genom fler etableringar, besök och ökad internationell handel.	• öka de eldrivna person- och varu-transporterna • utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor.

Yttrande över Utställning av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

Förslaget till regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050 omfattar en större mängd olika områden. AB Stokab begränsar sig i föreliggande remissvar till de delar som ligger inom AB Stokabs kompetensområde.

I utställningsförslaget konstateras, korrekt, att Stockholmsregionen har – i jämförelse med andra regioner – en ledande plats avseende de digitala förbindelserna. En av anledningarna till att Stockholms näringsliv har haft stora framgångar internationellt inom tjänstesektorn och avseende innovativa digitala affärsmodeller är att det i Stockholms län finns en relativt väl utbyggd digital infrastruktur. I förslaget anges att utbyggnaden av regionens digitala infrastruktur i huvudsak bör ske med optisk fiber. Detta är en välkommen utveckling från samrådsförslaget som inte gjorde skillnad mellan olika former av digitala förbindelser, vilket var olyckligt.

För att kunna möjliggöra att möta den framtida efterfrågan på kommunikationstjänster från företag, offentlig service och privatpersoner, kommer en digital infrastruktur behöva vara fiberbaserad. Det är av stor vikt att det framgår tydligt i den kommande regionala utvecklingsplanen att en utbyggnad av fiberinfrastrukturen ska vara prioriterad.

Det är för regionens framtida utveckling och möjligheter till innovation inom samtliga målområden i ett planeringsdokument som har en tidshorisont mot 2050 viktigt att den digitala infrastrukturen likställs med annan grundläggande infrastruktur. Möjligheterna med digitaliseringen bör även integreras i analyserna och diskussionerna kring prioriteringar inom samtliga målområden. I de delar av förslaget till regional utvecklingsplan som berör teknisk infrastruktur, varvid vikten av att sådan infrastruktur är kapacitetsstark, resurseffektiv och robust (resilient) särskilt lyfts fram, saknas den digitala infrastrukturen. Stokab anser att detta är olyckligt, då vad som anges om vikten av fungerande tekniska försörjningssystem i allra högsta grad även gäller den digitala infrastrukturen. Digital infrastruktur bör jämföras med annan teknisk försörjning vilket t.ex. görs i Stockholms stads förslag till ny översiktsplan.

Som uttrycks i förslaget till utvecklingsplan är det av stor vikt att bredbandsnäten dimensioneras för framtida behov och att näten är öppna och konkurrensneutrala, då detta ger alla aktörer möjlighet att konkurrera på lika villkor. Det är primärt de kommunalt ägda stadsnäten som agerar endast på grossistnivå som redan vid utbyggnaden dimensionerar näten för konkurrens på lång sikt och som garanterar öppenhet och konkurrensneutralitet genom att inte vara verksamma på slutkundsnivå och därmed inte konkurrera med sina kunder. Det är därför olyckligt att man av skrivningens placering kan uppfatta det som att det är näringslivet som har huvudansvaret för att den fortsatta nödvändiga infrastrukturutbyggnaden kommer till stånd. Utbyggnad och tillhandahållande av en öppen

och konkurrensneutral fiberinfrastruktur utgör enligt Stokabs uppfattning ett viktigt sätt på vilket det offentliga kan stödja och delta i utvecklingen av det digitala samhället.

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

**Till
Stockholms Stadshus AB
Remissvar "Utställning av Regional utvecklingsplan för
Stockholmsregionen, RUFS 2050"
Dnr 111-1112/2017**

Synpunkter avseende RUFS 2050 rörande kulturområdet

Kulturhuset Stadsteatern ställer sig positiv till Utställning av RUFS 2050, speciellt vad avser anförandena om behovet av kulturell verksamhet som en vital del i det demokratiska samhället.

Kulturhuset Stadsteatern stödjer intentionen att stärka kulturlivet i områden där större förändringar förväntas såsom regionala stadskärnor, andra utvecklings- och förtätningsområden, samt delar av landsbygden och skärgården. Samtidigt som det bör framhållas att existerande centrum behöver ett starkt och varierat kulturliv för att vara motorn i en större regional förändring.

Stockholm den 21 augusti 2017

Stockholms Stadsteater AB

Benny Fredriksson, VD

Yttrande avs. utställning av regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

Finansroteln har remitterat *Stockholms läns landstings (SLL) utställning av regional utvecklingsplan daterat 2017-06-27* till koncernledningen. Ärendet har av koncernledningen tillsänt S:t Erik Markutveckling för yttrande.

Ärendebeskrivning

Visionen för den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, är att regionen skall bli Europas mest attraktiva storstadsregion. För att kunna bedöma om regionens utveckling går i visionens riktning har fyra övergripande mål formulerats för regionens utveckling:

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

Synpunkter

S:t Erik Markutveckling anser att de övergripande målen på ett bra sätt speglar vad som krävs för att uppnå visionens målsättning.

Rufs 2050 prioriterar ett yteffektivt byggande i goda kollektivtrafiklägen. Med hänsyn till regionens snabba tillväxt anser S:t Erik Markutveckling, att tillgänglighet och framkomlighet är absolut avgörande faktorer för att regionen ska uppnå de övergripande målen.

S:t Erik Markutveckling anser även att det i enlighet med RUFS 2010 är önskvärt med att bibehålla fokus på en mer flerkärnig struktur i regionen, eftersom en alltför ensidig inriktning mot förtätning av redan tätbebyggda områden riskerar att "bygga bort" ursprungliga stadsplanekvaliteter, bland annat med avseende på grönstruktur och stadsdelarnas unika karaktär.

Den successiva utvidgningen av "stadens" gränser, som är ett resultat av regionens snabba tillväxt innebär att mellankommunal dialog och planering kommer att bli allt mer väsentlig för en framgångsrik utveckling av goda livsmiljöer och uppfyllandet av visionen, Europas mest attraktiva storstadsregion.

S:t Erik Markutvecklings roll

S:t Erik Markutveckling är ett bolag i Stockholms Stadshuskoncernen och har uppdraget att äga, förvalta och utveckla fastigheter i Stockholm stads utvecklingsområden (närförort Stockholm stad). Vårt uppdrag är alltså främst att främja utveckling och bostadsförsörjning inom den centrala regionkärnan.

Eftersom stadsutveckling är en väsentlig framtidsfråga för Stockholmsregionens utvecklingsmöjligheter och att den regionala utvecklingsplanen enligt PBL ska vara vägledande för beslut om bland annat detaljplaner och områdesbestämmelser, kommer RUFS 2050 få betydelse för den långsiktiga utvecklingen av bolagets fastigheter.

Marie Wallhammar
VD